

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-05>

УДК 336.012.23

Ковальчук Вероніка Геннадіївна,
доктор наук з державного управління, професор,
в. о. завідувача кафедри економіки та публічного управління
Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»,
вул. Чкалова, 17, м. Харків, 61070, Україна
e-mail: covveron@ukr.net <https://orcid.org/0000-0001-5321-8300>

УПРАВЛІНСЬКИЙ ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Анотація. Постійні внутрішні кризи, корупція, неефективні та недоцільні реформи, тіньовий сектор – усе це підриває спроби стабілізувати економіку України. Глобалізація, економічна нестабільність призводить до спаду виробництва, безробіття, переходу фірм у тіньовий сектор, підвищенню цін, а отже і до погіршення стану фінансового сектору. Метою даної статті є вивчення теоретичних основ поняття трансформації фінансового сектору економіки та надання практичних рекомендацій щодо впровадження нової синергетичної концепції. Об'єктом дослідження є фінансовий сектор України. У статті досліджено теоретичні основи та сучасний стан фінансового сектору України. Виявлені недоліки у функціонуванні моделі державного регулювання фінансового сектору дали змогу запропонувати шляхи її удосконалення в умовах глобалізації, наприклад, через впровадження дієвої політики антикризового управління на макрорівні (національному) та макрорівні (окремі фінансові установи). Їхнє комплексне застосування зменшить вплив наслідків криз минулих років, а своєчасна діагностика світових тенденцій буде сприяти ефективному подоланню майбутніх кризових явищ. Таким чином, нова синергетична концепція, має засновуватись на розвитку соціальної направленості, тобто недопущення розпаду нормативно-ціннісних структур та ослаблення їх соціалізуючих і регулятивних функцій. В результаті аналізу зарубіжного досвіду трансформації фінансового сектору впроваджено пропозиції та рекомендації з антикризового регулювання, що забезпечить злагоджену роботу державних органів нагляду за здійсненням фінансової діяльності, створить необхідні умови для ефективної роботи усіх фінансових установ та, з часом, сформує необхідне середовище для стабільного розвитку усієї економіки України. Загалом, впровадження наведених пропозицій та рекомендацій дозволить підвищити ефективність процесу трансформації фінансового сектору, оптимізувати організацію діяльності банківських установ, забезпечить створення програми державного антикризового управління фінансовим сектором України в умовах глобалізації.

Ключові слова: фінансовий сектор, роль держави, антикризове регулювання, фінансові інновації.

Як цитувати: Ковальчук В. Г. Управлінський вплив держави на трансформаційні процеси у фінансовому секторі України. *Державне будівництво*. 2023. № 1 (33). С. 49–60. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-05>

In cites: Kovalchuk, V.G. (2023). Management impact of the state on transformation processes in the financial sector of Ukraine. *State Formation*, no. 1 (33), 49–60. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-1-05> [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Сучасна глобалізація потребує раціонального і економічно обґрунтованого підходу до визначення фінансової політики, аналізу і оцінки отриманих результатів. Нестабільна економічна ситуація в Україні доводить необхідність комплексного дослідження фінансового сектору як складової соціально-економічної системи, взаємозв'язків між її елементами та підсистемами, а також механізмів державного управління її розвитком. Ефективне функціонування фінансового сектору, його трансформація значно впливає на загальну економічну ситуацію. В умовах нестабільності грошової одиниці, коли майже всі фінансові установи відчувають необхідність активізувати та вдосконалити свою діяльність, посилюється роль держави у регулюванні фінансового сектору, впровадженні фінансових інновацій, що обумовлює актуальність зазначеного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми та особливості розвитку фінансового сектору України було досліджено такими відомими вітчизняними науковцями як Барановський О., Поченчук Г., Штанько О., Береславська О., Чернюк Л. та ін.

Так, Барановський О. розглядає існуючі підходи дослідників до диференціації детермінант трансформацій в національній економіці загалом і у фінансовому секторі, його окремих сегментах і інститутах зокрема, а також підходи до розробки сценаріїв трансформаційних процесів у фінансовому секторі національної економіки [1]. Процесам трансформації фондових ринків в умовах глобалізації присвячена наукова праця Штанько О. [14]. Поченчук Г. аналізує трансформації в соціальних системах різного масштабу, глибини, орієнтації, що викликані внутрішніми чи зовнішніми факторами, або їх поєднанням, визначає фактори, що обумовлюють трансформаційні зміни, процеси трансформації фондових ринків в умовах глобалізації [10]. Береславська О. приділяє увагу міжнародному досвіду реформування фінансового сектора та доцільності його реалізації в Україні, пропонує перспективні напрями реформування вітчизняного фінансового сектору [2]. Чернюк Л. досліджує особливості трансформації економіки України та її регіонів на сучасному етапі її розвитку, проблеми, що виникають у процесі трансформації, обґрунтовує напрями оптимізації соціально-економічного розвитку регіонів на основі раціоналізації динаміки трансформації [12].

Незважаючи на високий рівень наукового опрацювання проблематики удосконалення фінансового сектору, визначення фінансової політики, аналізу і оцінки отриманих результатів, питання управлінського впливу держави на трансформаційні процеси у фінансовому секторі України, менеджменту фінансових інновацій в умовах глобалізації ще не набули достатнього розвитку. Дискусійними залишаються теоретичні обґрунтування поняття «фінансовий ринок», «фінансова система», «фінансовий посередник», «фінансовий сектор», що є однією з причин різноманіття напрямів та методологічних концепцій у сучасних дослідженнях як в Україні, так і за кордоном, визначення змісту механізмів державного антикризового управління.

Метою даної статті є вивчення теоретичних основ поняття трансформації фінансового сектору економіки України та надання практичних рекомендацій щодо впровадження дієвої політики антикризового управління на макрорівні (національному) та мікрорівні (окремі фінансові установи), нової синергетичної концепції, що має засновуватись на розвитку соціальної направленості, сприятиме ефективному подоланню майбутніх кризових явищ.

Застосована методологія і методи. Методологічний інструментарій, використовуваний для вирішення поставленої у статті мети, включає в себе застосування теоретичного і системного підходу, концептуального, функціонально-інтеграційного, та методичного підходів. Застосовано комплекс методів і прийомів: історичного і логічного, спостереження, аналогії, аналізу і синтезу, індукції і дедукції, узагальнення, евристичного методу, а також статистичного, нормативного, системного, функціонального, інституційного, інформаційно-аналітичного, нормативно-правового аналізу.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий сектор України формувався під впливом наступних факторів: історичного (територіальне розташування та наслідки адміністративно-командної системи), політичного (вплив політичних рішень) та зовнішньоекономічного (вплив економік сусідніх держав та розвиток торгівельної складової). Недостатній розвиток та нестабільність фінансового сектору України є наслідком недієвих реформ (або неефективного їх виконання) та кризових явищ у світовій економіці. Усе це потребує детального дослідження та пошуку шляхів подолання зазначених диспропорцій та наслідків економічних криз.

На сучасний стан фінансового сектору України великий вплив мали як внутрішні, так і зовнішні фактори. Внутрішніми є: політичний устрій, менталітет, економічна ситуація, що склалася під впливом панування радянського устрою, неефективні реформи тощо. До зовнішніх відносяться: міжнародні договори та домовленості, торгівельна політика, кризи.

Останні займають провідне місце серед причин внутрішніх диспропорцій в економіці нашої країни. Досліджуючи фінансовий сектор, як сектор фінансових корпорацій, основною функцією яких є надання фінансових послуг іншим інституційним одиницям, зупинимося на аналізі фінансового сектору за окремими складовими. До них відносимо банківський сектор, сектор страхування та сектор кредитних установ, фінансових компаній та лізингодавців. У період з 2014 року по 2022 рік можна спостерігати зменшення кількості банків. Така тенденція виникла не тільки через кризові явища, а й тому, що уряд прийняв ряд нормативних актів, щоб виконати домовленості із МВФ та іншими міжнародними організаціями. Таким чином, кількість банків скоротилася на 75 за аналізований період [8].

Вважаємо таку тенденцію позитивним явищем, бо банківський сектор позбувся малих та неефективно-діючих банків. Натомість, кількість банків із іноземним капіталом та зі 100% іноземним капіталом майже не змінилася. Це може бути викликано нестабільністю національної грошової одиниці

України, бо для іноземних інвесторів та компаній зараз більш сприятливі умови так як вони виграють на курсовій різниці.

Банківський сектор є впливовим посередником усіх процесів, що виникають в економіці країни. Тому важливим є питання безпеки цього сектору. Рівень банківської безпеки характеризує стан фінансово-кредитної сфери, що залежить від збалансованості, стійкості до негативних впливів (внутрішніх та зовнішніх) та ефективності функціонування національної економіки [4].

Тенденція до зменшення інтегрального індикатору банківської безпеки свідчить про недостатню фінансову безпеку банківського сектору [6, 11]. Така динаміка спричинена зниженням рентабельності активів банків, збільшенням обсягу кредитів та депозитів у іноземній валюті та зростанням простроченої заборгованості за кредитами.

Наступна складова фінансового сектору – страхові компанії.

За кількістю страхових компаній бачимо тенденцію до зменшення, з 382 до 122 [7]. Це може бути наслідком нестабільності економіки в цілому та неспроможності укладати договори страхування фізичними та юридичними особами через низький рівень доходів.

Як і у випадку банків та страхових компаній, кількість організації останнього сектора – кредитних установ, фінансових компаній та лізингодавців зменшується [7]. Статті доходів кредитних спілок зменшуються, так само як і витрати.

Дуже неоднозначну тенденцію мають показники фінансових компаній та лізингодавців. На нашу думку, вони пов'язані із специфікою їх діяльності, тобто попитом на послуги, що вони надають.

Таким чином, дослідивши фінансовий сектор як сукупність взаємопов'язаних фінансових посередників та компаній можна зробити висновок про загальний спад фінансового сектору. Глобалізація, економічні кризи та внутрішня незбалансованість, неефективність впроваджених дій та недосконалість нормативної бази – усе це призводить до диспропорцій в економіці загалом, та у фінансовому секторі зокрема. Дана ситуація потребує дієвих змін, що будуть брати до уваги усі особливості національної економіки та її сучасний стан.

З огляду на обрання Україною на пряму на інтеграцію у Європейський Союз як пріоритетного, набирає значення дослідження економічних процесів, реформ та перейняття європейського досвіду для розвитку нашої країни.

В умовах сьогодення, під час кризових явищ особливо важливими є такі заходи держави, які не тільки попереджають настання різких коливань в економіці, а й дають змогу продумати наперед дії, щоб зменшити вплив кризи на національну економіку в умовах глобалізації. З боку держави (уряду) необхідні наступні заходи антикризового управління:

- визначення грошово-кредитної політики у відповідності до сучасного стану економіки;
- створення контрциклічної антикризової грошово-кредитної політики як частини системи монетарного регулювання економіки;

- розробка макропруденційної політики та впровадження центральним банком такого регулювання;
- активізація ролі монетарного трансмісійного механізму [13].

Отже, антикризове управління повинно здійснюватися у відповідності до сучасних реалій національної економіки та враховувати вплив на усі структурні елементи фінансового сектору. Крім того, впровадження антикризового управління необхідне як на макрорівні, так і на мікрорівні, бо тільки комплексні заходи можуть стабілізувати ситуацію та зменшити вплив кризових явищ на національну економіку.

В умовах розвитку глобального інформаційного постіндустріального суспільства це підсилює важливість розуміння синергетики, як сукупності міждисциплінарних досліджень, об'єктом яких, вважаються направленість на самоорганізацію в концепціях хімічної, біологічної, природоохоронної та громадської діяльності, а предметом – несподіване структурування.

Також у більш широкому розумінні синергетика – це ефект, який буде більший від спільної роботи багатьох факторів, чим функціонування цих факторів окремо один від одного. В умовах нестабільної економіки основною метою соціально орієнтованої стратегії має стати недопущення або подолання проявів соціальної нестабільності, тобто розпаду нормативно-ціннісних структур та ослаблення їх соціалізуючих і регулятивних функцій.

Вище наведені вагомі аргументи щодо застосування системи антикризового управління державою, але воно не буде мати ніяких відчутних наслідків без реформування освітнього сектору країни. При цьому Міхненко А. і Кравченко С., підкреслюють, що нестабільність існує в будь-якій соціальній системі, однак зусиллями органів державного управління та громадянського суспільства вона нейтралізується і не розповсюджується на систему в повному обсязі. Слушною, на наш погляд, також є думка про те, що лише за певних історичних обставин ентропійний процес може охопити весь соціум, спричиняючи деструктивний вплив на традиційну соціокультурну систему та ціннісно-моральні основи, внаслідок чого в людей зникає бажання дотримуватися морально-правових норм, а правові імперативи втрачають свою регулюючу силу. Розробляючи далі цей погляд, автори доходять висновку, що протистояти надмірним проявам соціальної ентропії здатна лише цивілізована соціально орієнтована система, побудована на основі моделі соціальної держави [5].

Узагальнення результатів, отриманих фахівцями в зв'язку з дослідженнями синергетики, дозволяє визначити синергетичну концепцію самоорганізації у вигляді наступних положень [5]:

1. Об'єктами дослідження є відкриті системи в нерівноважному стані.
2. У всіх системах мають місце процеси організації та самоорганізації.
3. Результатом самоорганізації стає формування складніших в інформаційному сенсі об'єктів, ніж елементи зовнішнього середовища, з яких вони виникають.

4. Спрямованість процесів самоорганізації зумовлена внутрішніми властивостями підсистем в їх індивідуальному і колективному прояві, а також впливами з боку зовнішнього оточення.

5. Поведінка підсистем і системи в цілому істотно характеризується спонтанністю – їх поведінка не є суворо детермінованою.

6. Процеси самоорганізації відбуваються в середовищі поряд з іншими процесами, зокрема, мають протилежну спрямованість і здатні в окремі етапи існування системи як переважати над процесами самоорганізації, так і поступатися їм. При цьому система в цілому може характеризуватися стійкою тенденцією розвитку або деградації і розпаду.

Нова синергетична концепція, на нашу думку, базується на її соціальній направленості, тобто недопущення розпаду нормативно-ціннісних структур та ослаблення їх соціалізуючих і регулятивних функцій.

Останніми роками наша країна була більш направлена на подолання економічного спаду та виходу з кризи, саме тому направила всі свої ресурси саме на цей сектор. Зовсім забувши про основну складову будь-якого сектору економіки – люди, спеціалісти, професіонали. З кожним роком фінансування освітнього сектору спадає, звичайно якщо брати офіційні данні з розрахунком на підвищенні інфляції, збільшення тіньового сектору та ін.

Декілька років тому почалося масове скорочення вищих освітніх закладів на території України, при цьому фінансування даного сектору збільшилося не так відчутно, як повинно було. На базі міжнародних даних, критично важливим у цьому контексті є саме питоме фінансування вищої освіти у розрахунку на одного студента, сучасний рівень якого в Україні у рази менший порівняно із країнами-лідерами.

Тому вважаємо, що основними напрямками для ефективної стратегії розвитку вищої освіти в Україні мають стати:

1. Підвищення соціальних стандартів життя працівників сфери вищої освіти.
2. Налагодження ефективної системи менеджменту університетів.
3. Ефективна система добробуту талановитих студентів.
4. Стимулювання міжнародної публікаційної активності дослідників.
5. Створення ефективної системи добробуту і підготовки наукових кадрів
6. Забезпечення реальної фінансової автономії дослідницьких університетів.

Отже для подолання як економічної кризи так і освітньої, потрібно здійснити ефективні інвестиції у розвиток вищих шкіл та університетів, як з державних, так і з приватних джерел, і модифікувати їх в ефективний фактор високоякісного фінансового підйому країни.

Оскільки кожна розвинена країна у свій час проходила період реформ та трансформацій, дуже доцільним для України є імплементація зарубіжного досвіду, тобто впровадження дієвих та перевірених на практиці методів стабілізації та економічного зростання.

Перш за все, вітчизняна економіка потерпає від наслідків економічних криз, як світових, так і внутрішніх. Тому вважаємо за потрібне розглянути моделі та способи антикризового управління фінансовим сектором деяких країн.

З огляду на антикризові заходи представлені на рис. 1. Країни ЄС дуже різняться за способами подолання наслідків криз.

Проте, ми вважаємо таку політику правильною, адже особливості кожної країни вимагають своїх інструментів та важелів впливу на економічну ситуацію. Під час світової економічної кризи 2008 року та після неї усі країни світу намагалися зменшити негативний вплив на економіку своїх країн.

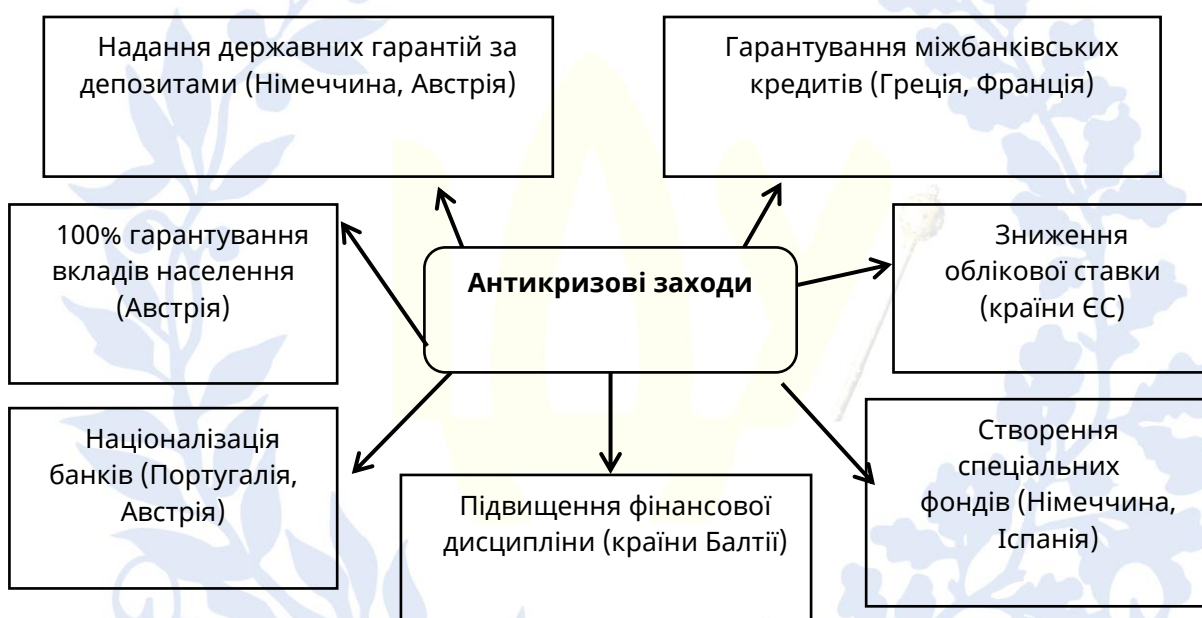

Рис. 1. Державне антикризове регулювання фінансового сектору країн ЄС [9]

Fig. 1. State anti-crisis regulation of the financial sector of EU countries [9]

Взагалі науковці виділяють 3 основні моделі державного регулювання фінансової системи: традиційна (секторне регулювання), мегарегулятора (єдиного регулятора) та перехресного регулювання, які можна надати у вигляді рисунку 2.

Отже, зарубіжний досвід трансформації фінансового сектору доводить необхідність єдиної дієвої політики антикризового управління в умовах глобалізації, коли потреба долати наслідки економічних криз зростає із кожним днем. Проте, така політика повинна бути комплексною, тобто використовувати усі наявні інструменти у взаємодії. Контролюючі органи також повинні враховувати дії інших інституцій контролю за фінансовою діяльністю, щоб уникнути конфліктів інтересів та плутанини у зобов'язаннях та відповідальності.

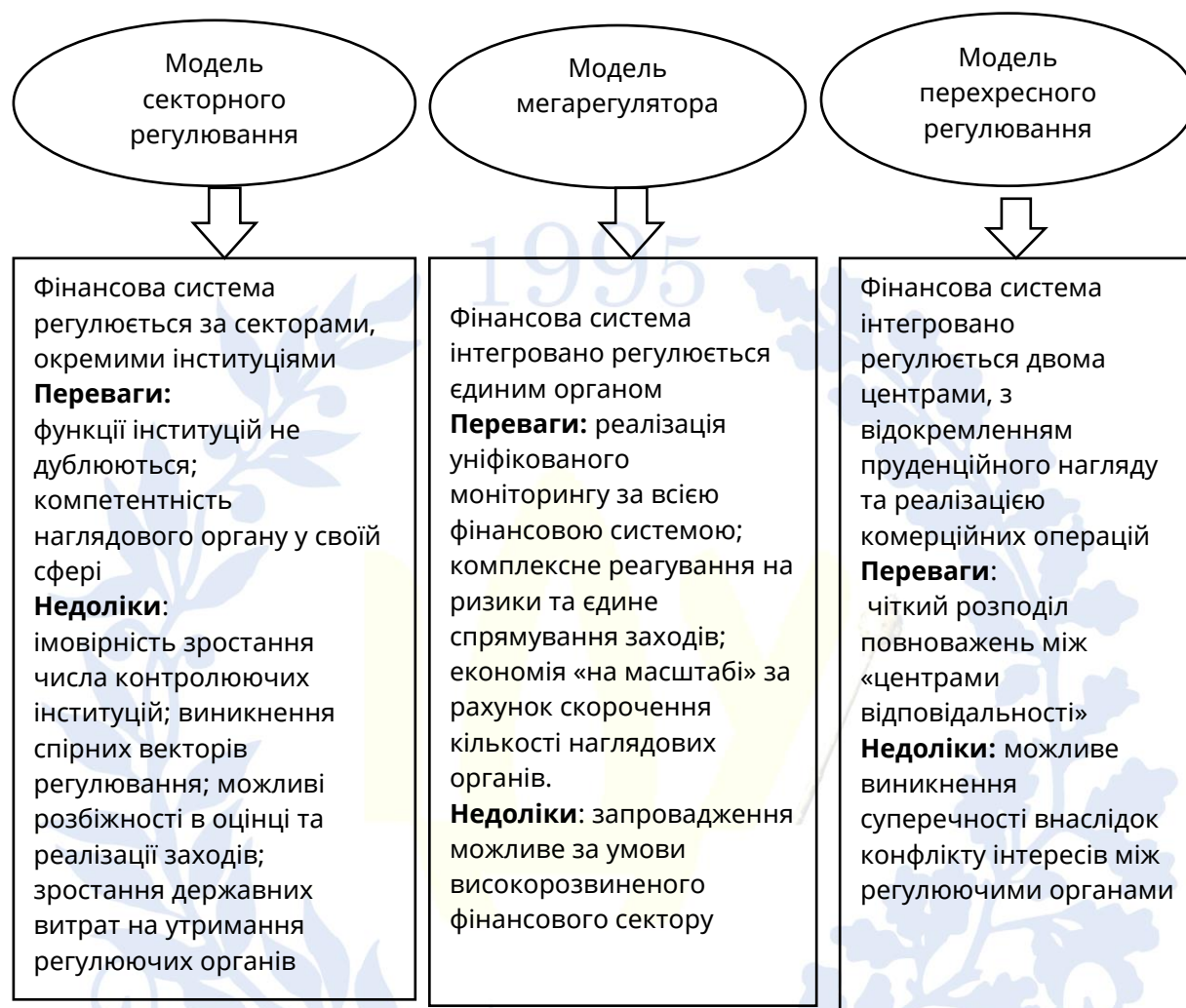

Рис.2. Моделі державного регулювання фінансової системи [3]

Fig. 2. Models of state regulation of the financial system [3]

Таким чином, вважаємо, що вітчизняні державні органи мають діяти як єдина команда для здійснення ефективної антикризової політики та залучати іноземний досвід із врахуванням особливостей сучасного стану національної економіки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Дослідження свідчать, що в умовах глобалізації, нестабільності розвитку ринкової економіки великої уваги потребує проблема ефективного державного регулювання трансформуванням фінансового сектору України. Фінансовий сектор є важливим елементом розвитку та функціонування всієї національної економіки. Крім того, рівень розвитку фінансового сектору відіграє важливу роль у позиціюванні країни на міжнародній арені.

У ході дослідження теоретичних основ та сучасного стану фінансового сектору України було виявлено недоліки у функціонуванні та запропоновано шляхи удосконалення моделі державного регулювання фінансового сектору, розглянуто закордонний досвід.

Встановлено, що проблемами нестабільності економіки в цілому та фінансового сектору зокрема, на сьогодні є недосконала нормативно-правова база та неефективність впроваджуваних реформ, відсутність чітких цілей та механізму їх досягнення, як наслідок, неефективне управління економічними процесами та перешкоджання розвитку.

Сучасний стан фінансового сектору України вимагає дієвих трансформацій та виважених і ефективних дій уряду. З'ясовано, що з кожним роком скорочується кількість фінансових установ, більшість – через неспроможність подолати наслідки економічних криз та глобалізації. Загальні показники розвитку кожного з аналізованих секторів також мають негативну тенденцію.

На наш погляд, одним із шляхів подолання диспропорцій в економіці та покращення стану фінансового сектору є впровадження дієвої політики антикризового управління на макрорівні (національному) та мікрорівні (окремі фінансові установи). Саме комплексне застосування зазначених методів зменшить вплив наслідків криз минулих років, а своєчасна діагностика світових тенденцій буде сприяти ефективному подоланню майбутніх кризових явищ.

Вважаємо, що нова синергетична концепція, має засновуватись на розвитку соціальної направленості, тобто недопущення розпаду нормативно-ціннісних структур та ослаблення їх соціалізуючих і регулятивних функцій.

Останніми роками сектору освіти приділяється недостатня увага з боку держави, проте вона є дуже важливим фактором розвитку та подальшої трансформації національної економіки, тобто у довгостроковій перспективі.

На нашу думку, застосування зарубіжного досвіду трансформації фінансового сектору (зокрема досвіду Німеччини, США та ін.) забезпечить злагоджену роботу державних органів нагляду за здійсненням фінансової діяльності, створить необхідні умови для ефективної роботи усіх фінансових установ та, з часом, сформує необхідне середовище для стабільного розвитку усієї економіки України.

Загалом, впровадження пропозицій та рекомендацій, наведених у роботі, дозволить підвищити ефективність процесу трансформації фінансового сектору, сприяти розвитку фінансових інновацій, оптимізувати організацію діяльності банківських установ, забезпечить створення програми державного антикризового управління фінансовим сектором України в умовах глобалізації, методологічне забезпечення якого може бути одним з напрямів подальших наукових розробок авторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О. І. Чинники, сценарії та методологія дослідження трансформаційних процесів у фінансовому секторі національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2017. Вип. 2 (50). С. 230–238.
2. Береславська О. І. Реформування фінансового сектору України в контексті антикризового регулювання. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2012. 4(59). С. 61–66.
3. Коновал С. Е. Світовий досвід державного регулювання фінансової системи: адаптація до умов розвитку економіки України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип.23.2. С. 254–262.
4. Малахова О. Д. Регулювання діяльності банків у контексті забезпечення фінансової безпеки держави. *Гроші, фінанси і кредит*. 2017. № 7. С. 684–691.
5. Міхненко А. М., Кравченко С. О. та інші. Концептуальні засади управління суспільним розвитком в умовах трансформації. Київ : НАДУ, 2016. С. 52.
6. Мирончук В. М., Паночишин Ю. М. Оцінка рівня фінансової безпеки в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 13. С. 31–34.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua/>
9. Плешакова Н. А. Світовий досвід антикризового регулювання в зарубіжних країнах. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4332>.
10. Поченчук Г. М. Закономірності трансформаційних процесів національної економіки. *Економічний аналіз*. 2014. Том 16. № 1. С.123–129.
11. Сиволап Л. А. Сучасний стан фінансової системи в Україні. *ЕКОНОМІКА: реалії часу*. 2016. № 3. С. 50–55.
12. Чернюк Л. Г. Трансформаційні процеси в економіці України та її регіонах: проблеми та перспективи. *Зб. наук. праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2011. № 1 (48). С. 252–256.
13. Шишкіна Т. М. Сучасні проблеми антикризового управління у банківській діяльності. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. 2016. № 29. С. 128–134.
14. Штанько О. Д. Європейський вектор економічного розвитку. 2013. № 2 (15). С. 264–371. URL: <http://duan.edu.ua/uploads/vidavnitstvo14/evrovektor2-15-13/6496.pdf>

Стаття надійшла до редакції 18.05.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 19.06.2023 р.

Kovalchuk V. G.,

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Acting Head of Economics and Public Administration Department,
National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute»,
17 str. Chkalova, Kharkiv, 61070, Ukraine,*

e-mail: covveron@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-5321-8300>

MANAGEMENT IMPACT OF THE STATE ON TRANSFORMATION PROCESSES IN THE FINANCIAL SECTOR OF UKRAINE

Annotation. Constant internal crises, corruption, ineffective and inappropriate reforms, the shadow sector - all these undermine attempts to stabilize Ukraine's economy. It has been established that globalization, economic instability leads to a decline in production, unemployment, the transition of firms into the shadow sector, rising prices, and hence the deterioration of the financial sector. The article aims at studying the theoretical foundations of the concept to transform the

financial sector of the economy and providing practical recommendations for the introduction of a new synergetic concept. The object of the research is the financial sector of Ukraine. The article analyzes the theoretical foundations and the current state of the financial sector of Ukraine. The identified shortcomings in the functioning of the model of the state regulation of the financial sector have made it possible to propose ways of its improvement in the conditions of globalization, for example, through the introduction of an effective policy of anti-crisis management at the macro level (national) and macro level (separate financial institutions). Complex application of its mechanisms will reduce the impact of the consequences of the crises of the past years, and timely diagnosis of the global trends will contribute to effective overcoming future crisis phenomena. It is proved that the new synergetic concept should be based on the development of social orientation, that is, the prevention of the collapse of regulatory and value structures and the weakening of their socializing and regulatory functions. As a result of the analysis of foreign experience in the transformation of the financial sector, proposals and recommendations for anti-crisis regulation have been developed, which will ensure the coordinated work of the state bodies supervising financial activities, create the necessary conditions for the implementation of financial innovations, the efficient work of all financial institutions and, eventually, will form the necessary environment for stable development of the entire Ukrainian economy. In general, the implementation of the above suggestions and recommendations will increase the efficiency of the process of transformation of the financial sector, optimize the organization of banking institutions, and ensure the creation of a program of the state crisis management of the financial sector of Ukraine in the conditions of globalization.

Keywords: *financial sector, state role, anti - crisis management, financial innovations, globalization, transformation processes.*

REFERENCES

1. Baranovskiy, O.I. (2017). Chynnyky, scenariyi ta metodologiya doslidzhennya transformacijnyx procesiv u finansovomu sektori nacionalnoyi ekonomiky [Features, sceneries and methodology of the study towards transformation processes in financial sector of national economy]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo universytetu. Seriya Ekonomika*, 2(50), 230–238 [in Ukrainian].
2. Bereslavska, O.I. (2012). Reformuvannya finansovogo sektoru Ukrayiny v konteksti antykrizovogo regulyuvannya [Reforming the Ukraine's financial sector in the context of anti-crisis management]. *Naukovyj visnyk Nacionalnogo universytetu DPS Ukrayiny (ekonomika, pravo)*, 4(59), 61–66 [in Ukrainian].
3. Konoval, S.E. (2013). Svitovyj dosvid derzhavnogo regulyuvannya finansovoyi systemy: adaptaciya do umov rozvytku ekonomiky Ukrayiny [World experience of the state managing the financial system: adaptation to the Ukraine's economy development conditions], *Naukovyjvisnyk NLTU Ukrayiny*, 23.2, 254–262 [in Ukrainian].
4. Malaxova, O.D. (2017). Regulyuvannya diyalnosti bankiv u konteksti zabezpechennya finansovoyi bezpeky derzhavy [Managing the banks' activity in the context of providing the state's financial safety]. *Groshi, finansy i kredyt*, 7, 684–691 [in Ukrainian].
5. Mixnenko, A.M., Kravchenko, S.O. (2016). Konceptualni zasady upravlinnya suspilnym rozvytkom v umovax transformaciji [Conceptual events to manage the society development under the circumstances of transformation]. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
6. Myronchuk, V.M. (2017). Ocinka rivnya finansovoyi bezpeky v Ukrayini [Assessment of the financial safety level in Ukraine]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo nacionalnogo universytetu*, 13, 31–34 [in Ukrainian].
7. Oficijnyj sajt Derzhavnogo komitetu statystyky [Official site of the state statistics committee]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

8. Oficijnyj nsajt Nacionalnogo Banku Ukrayiny [Official site of the National bank of Ukraine]. URL: <https://www.bank.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Plyeshakova, N.A. (2015). Svitovyj dosvid antykryzovogo regulyuvannya v zarubizhnyx krayinax [World experience of anti-crisis management in foreign countries]. *Efektivna ekonomika*, 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4332> [in Ukrainian].

10 Pochenchuk, G.M. (2014). Zakonomirnosti transformacijnyx procesiv nacionalnoi ekonomiky [Features of the national economy transformative processes]. *Ekonomichnyj analiz*, 16.1, 123–129 [in Ukrainian].

11. Syvolap, L. A. (2016). Suchasnyj stan finansovoi systemy v Ukrayini [Modern state of the financial system in Ukraine]. *EKONOMIKA: realiyichasu*, 3., 50–55 [in Ukrainian].

12 Chernyuk, L.G. (2011). Transformacijni procesy v ekonomici Ukrayiny ta yiyi regionax: problemy ta perspektyvy [Transformative processes in the economy of Ukraine and its regions: problems and perspectives]. *Zb. nauk. pracz VNAU Seriya: Ekonomichni nauky* 1 (48), 252–256 [in Ukrainian].

13 Shyshkina, T.M. (2016). Suchasni problemy antykryzovogo upravlinnya u bankivskij diyalnosti [Modern problems of anti-crisis management in banking]. *Naukovi praci Kirovogradskogo nacionalnogo texnichnogo universytetu*, 29, 128–134 [in Ukrainian].

14 Shtanko, O.D. (2013). Transformacijni procesy na fondovyx rynkax v umovax globalizaciji [Transformative processes at the trade markets in the conditions of globalization] *Yevropejskyj vektor ekonomichnogo rozvytku*, 2 (15), 264–371. URL: <http://duan.edu.ua/uploads/vidavnistvo14/evrovektor2-15-13/6496.pdf> [in Ukrainian].

The article was received by the editors 18.05.2023.

The article is recommended for printing 19.06.2023.

